

TÍÐINDI

KYNSLIGUR ÁGANGUR ÍMÓTI BØRNUM ER SÁLARLIGT MORÐ

KYNSLIGUR ÁGANGUR Fleiri og fleiri stíga nú fram og boða frá, at tey hava verið fyrri kynsligum ágangi. Og tað er gott, tí fáa tey hjálp, ber til at liva eitt vanligt lív

Áki Bertholdsen

– Kynsligur ágangur ímóti børnum, er at drepa tað sálarliga.

Tað heldur Gvøbjørg West, psykoterapeutur og dagligur leiðari í Kris.

Tað eru alsamt fleiri og fleiri fólk, sum venda sær til Kris at biðja um hjálp, tí tey hava verið fyrri kynsligum ágangi, tá ið tey vóru børn.

Kris er ein sjálvboðin hjálparfelagsskapur, sum vað stovnaður í 2000 við tí endamáli at hjálpa fólki sum hava verið fyrri kynsligum ágangi, tá ið tey vóru børn. Men endamálið er eisini at upplýsa um kynsligan ágang við at halda skeið, undirvísing og við ymsum øðrum átøkum.

139 í fjør

Hesi seinastu árin hava tey ført hagtøl yvir virksema og tey tøluni vísa, at tað eru alsamt fleiri, sum venda sær til Kris við síni neyð, tí tey hava verið fyrri kynsligum ágangi, tá ið tey vóru børn.

Í fjør vóru tað 139 fólk, sum vendu sær til Kris, og sostatt fingur tey meiri enn tvær áheitanir um hjálp um vikuna, og gongdin higartil í ár er einki broytt.

Hjá nógv teimum flestu, ella hjá 112 fólki, var tað fyrstu ferð, at tey vendu sær til Kris. Hini høvdu verið í samband við Kris áður.

Nógv tey flestu, sum venda sær til Kris, eru kvinnur. Av teimum 139 fólki, sum vendu sær til Kris í fjør, vóru 107 kvinnur og 32 vóru menn. Men tey vísa eisini á, at nógv, sum venda sær til

Kris, eru dulnevnd, og tað sleppa tey eisini at vera.

Tað eru ikki bara tey, sum hava verið fyrri kynslum ágangi sjálvi, sum venda sær til Kris. Tað eru eisini familjulimir, ella makin, sum venda sær til Kris fyrri tey.

Men tað eru eisini ung undir 18 ár, ella familjur teirra, sum venda sær til Kris. Í fjør vóru tey níggju í tali, men í 2015 fekk Kris heili 25 áheitanir frá børnum og ungum undir 18 ár.

– Tey fáa vegleiðing, men eru tey undir 18 ár, skulu tey vísast til barnaverndina ella lögreglu, og tað hjálpa vit teimum eisini við, sigur Gvøbjørg West.

Tey hava eisini sjálvhjálpbólkar við fólki, har fólk, sum hava verið fyrri kynsligum ágangi, hittast javnan í bólki.

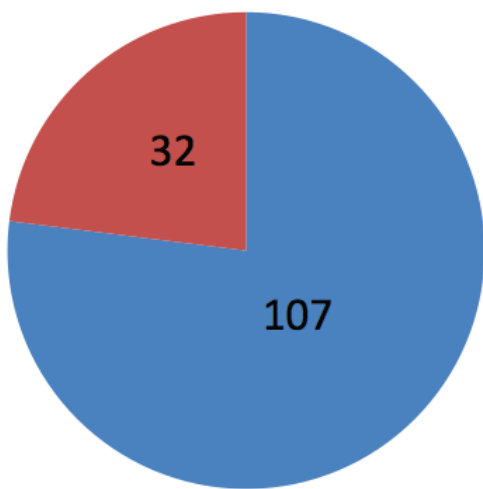
Hinvegin hava tey eisini varhugan av, at tey, sum eru undir 18 ár, biðja ofta til tey hava fyllt 18, tí tey føla seg ikki sum børn, men halda seg vera ov vaksnan til at hoyra undir eina barnavernd.

Merkt alt lívið

Malan Kjærbo, sosialráðgevi í Kris, Beinta M. Petersen, heilsurøktari og forkvinna í Kris, og Gvøðbjørg West, staðfesta, at kynsligur ágangur ímóti børnum ávirkar tey alt lívið.

Onkur hevur samanbórið kynsligan ágang ímóti børnum við sálarligt morð, so stórar avleiðingar hevur tað fyrri tey.

Men við teirri røttu hjálpin ber tað kortini til at liva eitt vanligt lív. Í hesum sambandi hevur Kris

■ Kvinnur 2017 ■ Menn 2017

Hendan talvan vísir, hvussu nógvar áheitanir um kynsligan ágang, Kris fekk í fjør. Ikki óvæntað eru nógvar flestu um gentubørn, sum hava verið fyrri ágangi

sosialráðgeva, psykoterapeut, heilsurøktara og námsfrøðing til taks, men tey vísa eisini fólki til onnur fakfólk.

Fólk, sum hava verið fyrri kynsligum ágangi og eru komin víðari í lívinum, eftir at hava fingið hjálp frá Kris, eru eisini leiðarar í sjálvhjálpbólki, umframt at tey eisini eru við á ráðstevnum og á ymsum átøkum.

– Vanligastu langtíðaravleiðingarnar av kynsligum ágangi er angist og tunglyndi, og tí eru tey mangan illa før fyrri at taka eina úbúgving, ella at hava eitt arbeiði. Men tað eru kortini nógv, sum hava arbeiði og familju, sigur Malan Kjærbo.

Tað er heldur ikki óvanligt, at tey fella í misbrúk av rúsdrekka ella rúsevnum.

Sum oftast er krenkarin onkur í familjun, ella onkur, sum barnið annars hevur

samband við. Og kynsligur ágangur er allastaðni, heima við hús, í skúlum, í samkomum, í itrótti, og aðrastaðni.

– Men vit hava eisini dømi um, at har kynsligur ágangur er framdur í einum felagsskapi av onkrum slagi, verður tað ikki meldað, tí roynt verður at »avgreiða« tað innanveggja, uttan at blanda onnur upp í.

Og tey leggja eisini dent á, at tað eru fólk í øllum samfelagsløgum, sum fremja kynsligan ágang ímóti børnum, eisini fólk í klæðningi og slipsi og í høgum størvum.

Avirkar alla familjuna

– Kynsligur ágangur fær eisini avleiðingar fyrri familjuna, tí tey, sum eru rundan um barnið, verða tyngd av skuldarkenslu og ringari samvitsku, tí at tey ikki uppdagaðu nakað.

Men hinvegin duga børn,

sum eru fyrri kynsligum ágangi, væl at fjala tað, og tískil er tað mangan ringt at síggja.

Tey í Kris siga, at tað vísir seg, at kynsligur ágangur er vanligari í smáum, isoleraðum samfeløgum.

Og í einum lítlum samfelagi er tað eisini verri at boða frá skynsligum ágangi, tí avleiðingin er mangan, at familjur í í tvinningar og tað rakar harðari í smáum samfeløgum.

Men annars er tað vónleyst at siga, hvussu nógv børn eru fyrri kynsligum ágangi, tí eingin veit, hvussu nógvur ágangur aldrin verður fráboðaður. So hóast tey í Kris fáa alsamt fleiri fráboðanir, er tað ikki vist at tað er tí at trupulleikin er veksandi. Tað kann eisini vera tí, at tað eru fleiri sum siga frá.

Men tað er eisini ein sannroynd, at tað eru eisini mong, sum heldur fara í grøvin við sínum loyndarmáli, tí prísurin fyrri at siga frá, er mangan, at familjur syndrast og tað vilja tey ikki taka á seg, so tuga tey heldur fyrri frið skyld.

– Tað er ein ógvuliga høgur prísur at rinda og tað eru summi, sum ikki vilja rinda tann prís. Men eisini tað fáa tey samvitskubitt av, tí krenkarin kanska gera seg inn á onnur børn eisini.

– So tað er ein ræðulig tvístaða, nógv av teimum, sum eru fyrri kynsligum ágangi, heldur Beinta M. Petersen.

Revsingin ov lin

Eitt, sum javnan verður ført fram í sambandi við kynsligan ágang ímóti børnum, er, at revsingin er ov lin.

Tað eru tey í Kris samd í, tí tey halda ikki, at revsingarnar standa mát við brotsverkið.

– Tey, sum verða dømd fyrri kynsligan ágang, verða dømd at sita í nakrar mån-

aðir, ella eitt ár ella tvey í ringasta føri. Tað er hendur seg næstan ikki, at tey, sum verða dømd fyrri at gera seg inn á børn, fáa harðari revsing enn trý ára fongsul.

Og harafturat verður krenkarin, sum verða dømd, aloftast eisini leyslatin, tá ið dómurin er sagdur, ímeðan hann bíðar eftir at fara inn at sita.

– Revsingin er so lin, at tað skakar rættarkensluna hjá teimum, sum hava verið fyrri ágangi. Tað skakar eisini rættarkensluna, at tey kunnu vænta at hitta skemmaran á alfaravegi aftur, hóast dómurin er sagdur. Tí eigur skemmarin at fara beint í fongsul eftir ein dóm. Tað eru eisini dømi um, at ein krenkari ger seg inn á børn ímeðan hann bíðar eftir dómi, staðfesta tær triggjar í Kris.

Hinvegin ivast tey eisini í, hvørja nyttu tað ger, bara at tveita ein skemmara í

Revsingin er so lin, at tað skakar rættarkensluna

